

PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ

PRÁVNÍ ÚPRAVA

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

KDO MŮŽE ŽÁDAT O PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ

Oprávněnou osobou, která může požádat o příspěvek na bydlení je vlastník, nájemce nebo podnájemce bytu. Pokud je vlastníkem bytu manžel/manželka, může o dávku příspěvek na bydlení požádat také druhý z manželů, a to na základě práva bydlení odvozeného od vlastnického práva druhého manžela. Za nájemce nebo podnájemce bytu se považují osoby, které jsou v nájemní smlouvě uvedeni jako nájemci či podnájemci. Splňuje-li podmínky nároku na příspěvek na bydlení více oprávněných osob, náleží příspěvek na bydlení jen jednou, a to na základě dohody těchto osob.

Za vlastníka bytu se považuje také osoba, která byt užívá na základě služebnosti celého bytu (tzv. věcné břemeno užívání).

Pro rok 2023 může vzniknout nárok na příspěvek na bydlení rovněž vlastníku, který užívá k trvalému bydlení stavbu pro individuální či rodinnou rekreaci.

Bytem se rozumí soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení a jsou k tomuto účelu užívání určeny podle stavebního zákona nebo jsou zkolaudovány jako byt.

PODMÍNKY NÁROKU NA PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ

Aby vznikl nárok na příspěvek na bydlení, musí být současně splněny následující podmínky:

- uhrazené náklady na bydlení v rozhodném období přesahují částku součinu rozhodného příjmu všech společně posuzovaných osob a koeficientu 0,30 a současně
- součin rozhodného příjmu všech společně posuzovaných osob a koeficientu 0,30 není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení určená zákonem.

Obecně jde o vzorec:

$\text{Příjem} \times 0,30 > \text{náklady na bydlení} = \text{nárok na příspěvek na bydlení nevzniká}$

$\text{Příjem} \times 0,30 < \text{náklady na bydlení} = \text{nárok na příspěvek na bydlení vzniká}$

SPOLEČNĚ POSUZOVANÉ OSOBY

Jde-li o příspěvek na bydlení, považují se za rodinu všechny osoby, které společně byt užívají, s výjimkou osob, které prokáží, že spolu nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby. Okruh společně posuzovaných osob vymezuje zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

PŘÍJEM

Za příjem se pro nárok na dávky státní sociální podpory, tj. i příspěvku na bydlení, zahrnují především příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z nájmu a dále dávky nemocenského a důchodového pojištění a podporu v nezaměstnanosti včetně obdobných příjmů z ciziny, přijaté výživné, rodičovský příspěvek a přídavek na dítě atd. Do rozhodného příjmu se započítávají tzv. čisté příjmy. **Za příjem se nepovažuje příjem ze závislé činnosti (zaměstnání na základě uzavřené pracovní smlouvy, dohoda o pracích konaných mimo pracovní poměr) u nezaopatřených dětí.**

NÁKLADY NA BYDLENÍ

Náklady na bydlení tvoří:

- a) U bytů užívaných na základě nájemní či podnájemní smlouvy nájemné
- b) U družstevních bytů, bytů vlastníků či bytů užívaných na základě služebnosti srovnatelné náklady

Výše nákladů srovnatelných s nájemným podle § 25 odst. 1 písm. b) zákona činí pro období od 1.ledna 2024 do 31. prosince 2024 za kalendářní měsíc částku:

Počet osob v rodině	Kč
Jedna nebo dvě	3 571
Tři	4 669
Čtyři a více	5 632

Mezi další náklady na bydlení řadíme náklady za plyn, elektřinu a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu, kterými se rozumí zejména náklady za dodávku tepla (dálkové vytápění) a centrální poskytování teplé vody, dodávku vody z vodovodů a vodáren a odvádění odpadních vod, provoz výtahu, osvětlení společných prostor v domě, úklid společných prostor v domě, odvoz odpadních vod a čištění jímek, vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou a odvoz komunálního odpadu, případně náklady za pevná paliva.

Náklady na pevná paliva se započítávají částkami za kalendářní měsíc:

Počet společně posuzovaných osob	Kč
Jedna nebo dvě	1 843
Tři	2 411
Čtyři a více	2 979

Náklady na bydlení musí být rozepsány na jednotlivé položky, kterými jsou nájemné, plyn, elektřina a náklady za plnění spojené s užíváním bytu.

Náklady na bydlení se pro nárok a výši příspěvku na bydlení stanoví jako jejich průměr za kalendářní čtvrtletí předcházející čtvrtletí, na které se nárok na dávku prokazuje.

Do nákladů na bydlení se započítávají náklady:

- uhrazené v rozhodném období oprávněnou osobou nebo osobami společně posuzovanými, pokud v bytě, na který žádají, v rozhodném období žily,
- ve výši 80 % normativních nákladů na bydlení, pokud oprávněná nebo společně posuzované osoby v rozhodném období v bytě nežily, s výjimkou situace, kdy stejný okruh společně posuzovaných osob žil v jiném bytě a byl jim z tohoto důvodu poskytován příspěvek na bydlení. V takovém případě se započtou náklady na bydlení ve skutečné výši uhrazené v původním bytě.

Mezi náklady na bydlení za kalendářní čtvrtletí se započítávají i částky tvořící náklady na bydlení, které byly v tomto kalendářním čtvrtletí zaplacený jako záloha nebo byly v tomto období **doplaceny** (doplatek na nákladech na bydlení), a to i za období delší, než je kalendářní čtvrtletí, za které se náklady na bydlení zjišťují. V případě, že žadateli nebo společně posuzované osobě byly v období kalendářního čtvrtletí náklady na bydlení **vráceny** (přeplatek na nákladech na bydlení), snižuje se částka nákladů na bydlení v tom kalendářním čtvrtletí, kdy k vrácení částky došlo, a to i v případě, že vrácená částka byla za dobu delší než toto kalendářní čtvrtletí.

NORMATIVNÍ NÁKLADY NA BYDLENÍ

Normativní náklady na bydlení stanoví nařízení Vlády ČR, které je uveřejňováno ve Sbírce zákonů ČR. Nařízením vlády se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva a částek normativních nákladů na bydlení.

- Normativní náklady na bydlení jsou stanoveny jako průměrné celkové náklady na bydlení podle velikosti obce a počtu členů domácnosti. Zahrnují nájemné, resp. srovnatelné náklady a ceny služeb a energií. Jsou propočítány na průměrnou spotřebu služeb a energií a přiměřenou velikosti bytů pro daný počet osob v nich bydlících.
- Výše částek normativních nákladů na bydlení podle ustanovení § 26 odst. 1 písm. a) a b) zákona činí pro období od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2024 pro:

a) bydlení v bytech užívaných na základě nájemní či podnájemní smlouvy:

Měsíční náklady na bydlení v Kč

Počet osob v rodině	Praha a Brno	Obce s alespoň 70 000 obyvateli	Obce do 69 999 obyvatel
jedna nebo dvě	16 729	14 197	13 737
tři	19 212	15 900	15 299
čtyři a více	23 195	19 202	18 477

b) v družstevních bytech, bytech vlastníků a bytech užívaných na základě služebnosti:

Počet osob v rodině	Měsíční náklady na bydlení v Kč
jedna nebo dvě	8 932
tři	11 161
čtyři a více	13 568

Uvedené částky se použijí poprvé pro stanovení příspěvku na bydlení za leden 2024.

ROZHODNÉ OBDOBÍ

Rozhodným obdobím pro příspěvek na bydlení je kalendářní čtvrtletí. Příjmy společně posuzovaných osob i náklady na bydlení se dokládají za kalendářní čtvrtletí, předcházející období, na které žadatel nárok na dávku uplatňuje.

Podle data nároku, od kterého žadatel nárok na dávku uplatňuje se odvíjí rozhodné období, z něž se výše dávky stanovuje a za které je nutné doložit výši příjmů a uhrazených nákladů. Příspěvek na bydlení lze nárokovat maximálně tři měsíce zpětně ode dne podání.

Rozhodné období

Podle data nároku, od kterého žadatel nárok na dávku uplatňuje:	Rozhodné období pro doložení příjmů a skutečně uhrazených nákladů na bydlení, z něhož se výše příspěvku stanovuje:
1. 1. – 31. 3.	4. čtvrtletí předchozího roku (měsíce 10+11+12)
1. 4. – 30. 6.	1. čtvrtletí (měsíce 1+2+3)
1. 7. – 30. 9.	2. čtvrtletí (měsíce 4+5+6)
1. 10. – 31. 12.	3. čtvrtletí (měsíce 7+8+9)

ŽÁDOST O PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ

Žádost o příspěvek na bydlení se podává na k tomu určeném tiskopise na místně příslušném kontaktním pracovišti ÚP ČR podle místa bydliště oprávněné osoby. K žádosti je třeba doložit další požadované tiskopisy a přílohy:

1. doklad o výši čtvrtletního příjmu všech společně posuzovaných osob za příslušné kalendářní čtvrtletí – tiskopis ÚP ČR,
2. doklad o výši nákladů na bydlení za příslušné kalendářní čtvrtletí – tiskopis ÚP ČR,
3. prohlášení osob, které neuhrazují náklady na své potřeby společně s žadatelem – tiskopis je určený pro uvedení těch osob, které užívají byt společně s žadatelem, ale společně s ním neuhrazují náklady na své potřeby,
4. potvrzení o nezaopatřenosti u osob starších 15 let – tiskopis ÚP ČR,
5. doklad o tom, že byt je užíván na základě nájemní smlouvy, nebo na základě vlastnictví k nemovitosti,
6. potvrzení úhrad nájemného, nákladů spojených s užíváním bytu a za energie

7. poslední vyúčtování zálohově hrazených služeb včetně finančního vypořádání

Tiskopisy jsou k dispozici na všech kontaktních pracovištích ÚP ČR, nebo na webových stránkách MPSV v sekci Formuláře.

PODÁNÍ ŽÁDOSTI O PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ

Žádost o příspěvek na bydlení můžete na místně příslušném kontaktní pracovišti ÚP ČR podle místa skutečného pobytu oprávněné osoby podat několika způsoby:

1. prostřednictvím Klientské zóny Jenda,
2. osobně nebo na podatelně příslušného kontaktního pracoviště,
3. poštou na adresu příslušného kontaktního pracoviště,
4. e-mailem podepsaným zaručeným elektronickým podpisem na e-mailovou adresu příslušného kontaktního pracoviště,
5. soukromou datovou schránkou do datové schránky příslušného kontaktního pracoviště.

Podívejte se na praktické rady, jak komunikovat elektronicky.

Úřad práce ČR nabízí také možnost objednat se předem na určitý termín. Na některých pracovištích je možné tak učinit online. Další variantou je sjednat si termín návštěvy telefonicky.

Elektronické žádosti včetně vyplněných vzorů jsou k dispozici na:

<https://www.mpsv.cz/web/cz/formulare>

ŘÍZENÍ O PŘÍSPĚVKU NA BYDLENÍ

Řízení o příspěvek na bydlení je zahájeno podáním písemné žádosti na k tomu určeném tiskopise. Na základě podané žádosti a po doložení všech potřebných dokladů ÚP ČR vyhodnotí splnění zákonem stanovených podmínek a vznik nároku na dávku příspěvku na bydlení a jeho výši.

Nejsou-li doloženy všechny potřebné doklady, vyzve ÚP ČR oprávněnou osobu k jejich doplnění. V tomto ohledu je nutné, aby žadatel s úřadem spolupracoval. Nedoložení potřebných dokladů je důvodem pro zamítnutí žádosti. V případě vzniku nároku se následně každé čtvrtletí dokládají rozhodné příjmy rodiny a náklady na bydlení za předchozí kalendářní čtvrtletí. Pokud nedojde k doložení

pravidelných čtvrtletních podkladů do konce prvního měsíce nárokového období, dojde k zastavení výplaty příspěvku na bydlení. Jestliže nedojde k doložení čtvrtletních podkladů ani do konce nárokového období bude dávka odejmuta.

VÝŠE PŘÍSPĚVKU NA BYDLENÍ

Výše příspěvku na bydlení se stanoví jako rozdíl mezi průměrnými náklady na bydlení za rozhodné období a příjmem rodiny vynásobeným koeficientem 0,30. Pro výpočet příspěvku na bydlení se jako náklady použijí buď normativní náklady, nebo průměr skutečně uhrazených nákladů za rozhodné období.

Normativní náklady na bydlení se pro výpočet výše příspěvku na bydlení použijí, jsou-li nižší než skutečné náklady. Skutečné náklady na bydlení se pro výpočet výše příspěvku na bydlení použijí, jsou-li nižší než normativní náklady.

Obecně jde o vzorec:

Normativní náklady – (příjem rodiny x koeficient 0,30) = výše příspěvku

Skutečné náklady – (příjem rodiny x koeficient 0,30) = výše příspěvku

VÝPLATA PŘÍSPĚVKU NA BYDLENÍ

Příspěvek na bydlení se vyplácí měsíčně, a to po uplynutí kalendářního měsíce, za který náležel, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po tomto měsíci. Nedosahuje-li dávka částky 100 Kč měsíčně, vyplácí se po uplynutí kalendářního čtvrtletí, za které dávka náležela, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po tomto kalendářním čtvrtletí.

PRÁVA A POVINNOSTI ÚČASTNÍKŮ ŘÍZENÍ

Přijetí žádosti Vám nemůže být odepřeno. Pouze na základě podané žádosti a po zhodnocení plnění podmínek může být rozhodnuto, zda máte, nebo nemáte na danou dávku nárok.

V případě nesouhlasu s rozhodnutím, máte možnost podat opravný prostředek (odvolání). Věnujte proto pozornost informacím uvedeným v „Poučení“ rozhodnutí.

Jako účastník řízení máte povinnost písemně ohlásit příslušnému kontaktnímu pracovišti ÚP ČR do 8 dnů všechny změny, které mohou mít vliv na nárok, výši nebo výplatu příspěvku na bydlení. Jako účastník řízení máte povinnost spolupracovat s ÚP ČR.